

Evdeki altınları konuta çevirecek model önerisi!

İSO Başkanı Bahçivan, hanehalkının yastıkaltı altın birikimlerinin ekonomiye kazandırılması için konut kredisiyle ilişkili yeni bir model önerisinde bulundu

NBE TV'nin Ekonomi Masası'na konuk olan **Erdal Bahçivan**, yastıkaltı altın stokunun mevcut araçlarla yeterince piyasaya çekilemediğine işaret ederek, "Burada başka bir havuca ihtiyaç var. Bu altını, konuta deplase etme yoluna gidilebilir" dedi. Bahçivan, konut bedelinin yüzde 20-30'unu altın

birikimiyle ödeyenlere, 10-15 yıl vadeli sübvansiyonlu kredi kullanılabileceğini söyledi. Uygulamanın TCMB'nin rezerv birikimine katkı sağlayacağını ifade eden Bahçivan, "Yurtdışına faiz farkı verip rezerv artırmak yerine, bu yolla rezerv artırma yoluna gidilebilir" diye konuştu. **/05**

EKONOMİ MASASI'NA KONUK OLAN ISO BAŞKANI VERİLERİN TAHMİN EDİLMİYEN BOYUTLARA ULAŞTIĞINI SÖYLEDİ

'Sanayinin sabır taşı ciddi işaret veriyor'

ISO Başkanı Erdal Bahçivan, PMI verilerinin her zaman ekonominin, sanayinin en önemli uyarısı olduğunu belirterek, "Yoğun bakımdaki hasta, 'Beni artık daha fazla ciddiye alın' demeye başladı. İşaretler bunu çok net bir şekilde gösteriyor" şeklinde konuştu.

İLHANDUMAN

İstanbul Sanayi Odası (ISO) Başkanı Erdal Bahçivan, Nasil Bir Ekonomi TV'de Ekonomi Masası'nın konuktu. EKONOMİ Gazetesi Yönetim Kurulu Başkanı Hakan Güladağ, Genel Kordinatör Vahap Munyar, Yayın Kurulu Başkanı Şeref Oğuz ve gazeteci Barış Esen'in sorularını yanıtlayan Erdal Bahçivan, sanayi ve ekonomideki gelişmeleri değerlendirdi. Sanayici olarak irrasyonel dönemden çıkılarak, rasyonel politikalara dönüşü desteklediklerini ve politikaların sonucunu alana kadar sabırlı olmaları ifade ettiklerini belirten Bahçivan, "Geldiğimiz nokta, artık hakikaten sabır taşının ciddi boyutta işaretler vermeye başladığını gösteriyor. Ne yazık ki Eylül PMI'yi, artık çok net bir şekilde COVID döneminden sonra kolay kolay düşeceğini tahmin edemediğimiz bir rakam ortaya koyuyor" diye konuştu. Sanayiden gelen uyarıların artık ciddiye alınması gerektiğini vurgulayan Bahçivan, Ekonomi Masası'nda şu değerlendirmeleri yaptı:

SANAYİ, ARTIK DİKKATE ALINMASI GEREKEN NOKTADA

Üretici kesimi olarak sebebi kendimi olmayan zorlu bir dönemin en büyük ve en ağır bedelini bu süreçte yaşıyoruz. Başından beri, soruna dönük çözüm politikaları geliştirilmeye başladığından beri bunun en önemli darbe, sabır mücadelesini ve fedakarlık isteğini sanayi üzerinden oluşturacağın aşığı yukarı beliydi. Biz de ISO olarak, rasyonel bir ekonomik modele dönüş, irrasyonel bir dönem artık devrini kapatıp, yerine makule dönüş politikasının başlamasıyla beraber bu konudaki sabrımızı koruyacağımızı ve bu politikadan netice alınma kadar da bu sabrı muhafaza edeceğimizi ortaya koyuyorduk. Geldiğimiz nokta, artık hakikaten sabır taşının ciddi boyutta işaretler vermeye başladığını gösteriyor. Ne yazık ki Eylül PMI'yi, artık çok net bir şekilde COVID döneminden sonra kolay kolay düşeceğini tahmin edemediğimiz bir rakam ortaya koyuyor. Bunun ciddiye alınması ve farklı değerlendirilmesi gerekiyor. Yani bu OVP'nin kendi içinde, kendi haline bırakılması gereken "Buna zaten razıydık" denilebilecek boyutun uzağında. Eylül ayında çıkan PMI, hem tek başına hem de sektörler

tarafından baktığımız zaman ama hepsinden de daha önemlisi geleceğe dair umutsuzluk işaretlerini gördüğümüz zaman dikkate alınması gereken bir durumdur. Hep şu söylüyorduk: Yoğun bakımdaki bir hastaya gösterilen sabır hassasiyetiyle gidilmesi gereken bir dönemdir. Ama yoğun bakımdaki hasta, "Beni artık daha fazla ciddiye alın demeye" başladı. İşaretler bunu çok net bir şekilde gösteriyor. Bu bence çok önemli bir uyarı. PMI'nin, her zaman ekonominin, sanayinin en önemli uyarısı olduğunu dile getiriyoruz. COVID, sonrasındaki rakamlara denk rakamlar ortaya geliyorsa bu konu üzerinde hep beraber düşünmemiz gerekiyor. Gıda dahil 10 sektörün hepsi, istihdamdan geleceğe dönük beklentilerine kadar böyleleri bir boyuttaysa bu konuyu farklı ele almamız gerekiyor.

VERGİ DİLİMLERİNE DE ENFLASYON MUHAŞEBESİ LAZIM

Vergi dilimleri konusunda Rifat başkanın söylemiş olduğu konu bizim de geçmiş aylarda dile getirdiğimiz ve kesinlikle haklılığı olan, altına imza atacağımız bir konu başlığı. Enflasyon muhasebesinin bireylerin vergisine de uygulanması gerekiyor. Vergi dilimlerine de enflasyon muhasebesi lazım. Özellikle de önümüzdeki yılın ücret artışlarında kullanılması gereken bence en önemli metodolojinin bu olması lazım. 2025'e girerken son 3-4 yıldır çalışanın hayatına fazlasıyla girmiş olan bu haksızlığın düzeltilmesi konusunda bir adım atılması gerekiyor. Yani eskiden 7'nci, 8'inci ayda kesilen rakamların artık 2'nci ayda kesilmeye başladığı bir durumla karşı karşıyayız. Asla kabul edilecek bir durum değil bu

Eximbank'ın da mutlak suretle tekrar yabancı para reeskontu bir şekilde uygulamaya koyması lazım. Özellikle sektörler bazındaki bir ayrılmaya bizim ihtiyacımız var.

Enflasyon muhasebesi bireylerin vergisine de uygulanmalı. Eskiden 7'nci, 8'inci ayda kesilen rakamların artık 2'nci ayda kesilmeye başladığı bir durumla karşı karşıyayız.

ama eğer bu sene bu işin önemi alınırsa par başta 2 kuş bile vurulabilir. Süreci bu şekilde dengeli bir şekilde çözebiliriz. Ben bunun önemli bir reform olarak 2025 yılı ücretleri daha ayarlamadan uygulamaya konulmasının son derece gerekli olduğunu düşünüyorum.

AB'NİN HER KONUDA KENDİNE ÇEKİDÜZEN VERMESİ GEREKİYOR

Ortağdaş'ın bir şehrin bombardımana maruz kaldığı, sivil insanların öldüğü, haddini aşan böyle bir tablonun olduğu bir dünyada yaşamak bile insana zul geliyor ve gelecek adına da endişelerimizi giderek artırıyor. Bir tarafta nereye gideceği belli olmayan ölçüsü kaçıran böylelerine bir hiddet ve şiddet. Diğer tarafta Avrupa'daki gelişmeler, Avrupa'nın Rusya ve Ukrayna ko-

nusunda önümüzdeki süreçte nasıl etkileyeceği söz konusu.

Tabii önemli bir diğer konu da 5 Kasım'daki ABD seçimi. Herhalde dünyanın virajının nereye doğru gideceği noktasındaki en önemli yol işareti olacak. Umuyoruz ki dünya barışına, dünya huzuruna katkı sağlayacak bir seçim olur, aksini düşünmek dahi istemiyoruz. Avrupa'nın hakikaten kendini gözden geçirmesi lazım. Vize konusunu radikal anlamda çözemeyen bir AB'nin her türlü konuda kendine çekidüzen vermesi gerekiyor. Bu konudaki anlaşılabilir tavır ve adeta dolaylı bir bariyer haline gelmeye başlayan bir tablo, kaldırılacak boyutta değil. İş ortaklığına, yılların mütefikiğine yakışmayan boyutta ve bunu tüm Avrupa'daki diplomatlara da söylememize rağmen top çeviriyorlar. Bu resmen dolaylı ambargo haline geldi. Gümrük Birliği'nden ama birayın Gümrük Birliği yok. Parasını verdiğin, ön ödemesini yaptığın fuara gide miyorsun.

EXİMBANK, DÖVİZ REESKONT KREDİLERİNE DÖNMELİ

Diş ticaret konusuna gelirse de kur konusu OVP'nin kendi çerçevesi içerisinde gitmesi ve şekillenmesi gereken bir konu. Ama, burada ihracatın kur dışındaki farklı enstrümanlarla mutlak güçlendirilerek desteklenmesi gerekiyor. Buradayızda 2'lik primin kendi içinde 1-2 puan daha yukarı çıkarılması lazım.

Eximbank'ın tekrar döviz reeskont kredilerine dönmemesi mutlaka pratiğe geçirmek lazım. Şu anda bankalarda yavaş yavaş döviz kredisi muslukları açılmaya başladı. Bardağın dolu tarafındaki gelişmelerden de biraz bahsedelim. Yani en azından yavaş yavaş döviz kredilerinde bankalar vadeyi açmaya başladılar. Yılbaşından beri 40 milyar dolara kadar bir artış var. Leasinglerde yabancı para biriminde olumlu gelişmeler var. Eximbank'ın da mutlak suretle tekrar yabancı para reeskontu bir şekilde uygulamaya koyması lazım. Gerçi kendi kaynaklarından onlar da döviz vermeye başladılar. Yani o konuda her geçen gün yeni kaynaklar oluşturabiliyor. Ama orada biraz daha bu konunun farklılaşması lazım ve özellikle sektörler bazındaki bir ayrılmaya da bizim ihtiyacımız var.

YASTIK ALTINDAKİ ALTIN, KONUT KREDİSİ SÜBVANSİYONUyla REZERVE GİREBİLİR

Şu anda belki de Türkiye'nin içinde bulunduğu şartlarda doğru kullanabileceğimiz en önemli şanslardan bir tanesi altın fiyatlarındaki yükselme. Türkiye hane halkının ciddi anlamda da bir altın stokunun olduğu gerçeğini hepimiz kabulleniyoruz. Bu rakamın da yaklaşık 400 milyar dolar düzeyinde olduğu tahmin ediliyor. Bu altın stokunu hep zorlandığımız zamanlarda hatırlıyoruz. İşler olumlaya giderken hatırlamıyoruz. Altını sertifikayla, banka mevduatıyla serbest piyasaya çekmemiz, yastık altından çıkarmamız çok kolay olmuyor. Burada başka bir havuca ihtiyaç var. Bu altını konutla deplase etme yoluna gidilebilir. Çünkü Türkiye halkının kalıcı tasarruf anlamında 2 tane geleneksel aracı var. Birisi altın öbürü konut. Konutta da bu kadar büyük bir durgunluk varken ve

ekonominin canlanmasına dönük, birçok sektörde de beraberinde canlandırılacak bir imkan varken pratikte şöyle bir önerim var: Vatandaş aldığı konutun yüzde 20-30'unu yastık altındaki altına getirip ödesin. Merkez Bankası o altını rezervlerini artırsın. Sonuçta rezerv ihtiyacımız var. Sonra da 10-15 yıllık konut kredisi sübvansiyonlu olarak verilsin. Yani şu andaki konut kredisi yüzde 30-40 iskontolanı de bir yol açabilir. Yani yurt dışına faiz farkı verip rezerv artırmak yerine bu yolla rezerv artırmak yoluna gidilebilir. Altın herhalde tarihinde ilk defa bu kadar prim yaptı. Altının çıkış döneminde Türkiye pasifte kalmamalı, bunu kullanmalı.

PARA POLİTİKALARININ DA BİR SINIRI VAR

Ekonomi politikasının sadece para politikalarıyla sürdürülmesinin bir sınırı var. Türkiye'nin mutlak suretle güçlü anlamda sanayinin yapısız dönüşümünü oluşturacak temel birtakım ihtiyaçları ve gereksinimleri artık ortaya koyması gerekiyor. Bunun içerisinde eğitim, yükseköğretim, işgücü politikası var. Lojistiğin geliştirilmesi, hukuk, tarım, yapı dönüşümü var. Biz şu anda geleceğe dönük umut verme noktasında bu hikayeyi ve

özellikle enflasyonla mücadele ve çözüm noktasındaki hikayeyi besleyecek olan diğer kanallarda aktif bir görüntü vermiyoruz. Sanayi Bakanlığının yüksek katma değere, yüksek teknolojiye dönük yaptığı çalışmalar var. Belli bir takım programlar var. Ancak güçlü manada birbirine koordine olmuş, birbirini destekleyen, OVP'deki ana hatlarını içini doldurmuş olan bir programı henüz güçlü anlamda görebilmemiz değil.

'Ücretlerde vergi dilimleri güncellenmeli'

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO)

Başkanı Erdal Bahçivan, çalışanların vergi dilimlerinin güncellenmesinin sosyal barışa katkı sağlayacağını ifade etti. Bir televizyon kanalına açıklamalarda bulunan Bahçivan, "Çalışanların en büyük sorunu vergi dilimleri, yıllardır çözülemeyen çalışanın enflasyon muhasebesi diye adlandıracağımız vergi dilimindeki düzeltmenin katkısı olacağını öneriyoruz" dedi. "Belli sektörlerdeki istihdam yükünü bir morale dönüştürmesi noktasında fayda sağlayabilir" ifadelerini kullanan Bahçivan, "Yeni yıl siparişleri ve maliyetleri gündeme geliyor, emek yoğun sektörlerde en büyük maliyet açmazlığının başında çalışan ücreti geliyor" diye konuştu. Bahçivan, İSO'nun eylül ayına ilişkin PMI raporunun imalatta sert daralmaya işaret etmesi ile ilgili de "Eylüldeki tablo dikkate alınmalı" dedi.

KISA... KISA... KISA...

- **İSTANBUL Sanayi Odası (İSO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, dün yaptığı bir açıklamada "Ücretlerle ilgili vergi dilimlerinin güncellenmesi sosyal barışa katkı sağlayacaktır" dedi.
- **SANAYİ** ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, 133 organize **sanayi** bölgesinde (**OSB**) 1484 yatırım yerinin, **sanayicilerin** tahsisine açıldığını bildirdi.
- **HAZİNE** ve Maliye Bakanlığı, dün gerçekleştirdiği tahvil ihalesiyle 33 milyar 328 milyon lira borçlanmaya gitti. TLREF'e endeksli devlet tahvilinin ilk ihracında dönemsel faiz yüzde 12.83.

“Kazanım” dediği sanayinin çökmesi!

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, “Ülkemizi

huzur ve istikrar adası-

na dönüştüren kazanımlarımızdan taviz vermeyeceğiz” demesi “hangi kazanımlar” sorusunu akıllara getirdi? Bu kazanmış halimiz ise, neyi vereceğiz kaybedince?

İstanbul Sanayi Odası ve MÜSİAD’ın yaptığı araştırmalara göre, eylül ayında sanayideki durum daha da kötüleşti... Görünüşe göre ekim ayı eylülünden, kasım ayı ekim’den daha kötü olacak gibi... Nereden hatırlıyorum ben bu cümlelerin benzerini? Neyse...

★★★

Son altı aydır sürekli düşen sanayi endeksleri, **2020 yılının Mayıs ayından** bu yana en kötü seviyeye indi. O da **pandemi dönemi**... Sokağa çıkma kısıtlamasının olduğu günlerdi... Şimdiki bahanemiz ne olabilir? Enflasyonu düşürmek için uygulanan politikalar ekonomide durgunluğa neden olur. Buraya kadar tamam da ülke ekonomisi keşke sadece **faizleri indirip, çıkartıp, döviz kurlarıyla oynayıp yurt dışından borç bulmayla** düzelseydi... Var mı örneği?

★★★

Araştırmaların kapsadığı **10 sektörün** tamamında üç aydan bu yana devam eden **siparişlerdeki yavaşlama eğilimi** eylülde daha da hızlandı. Sanayi Bakanı “istikrar” ile bunu mu kast etti acaba? Bu **10 sektörün tamamında aynı anda** 6 yıldan bu yana ilk kez istihdamda düşüş yaşandı. Bakan bey “huzur” da demişti. Duyan da sanacak ki, işsiz kalanlar sahil kasabasına yerleşti.

Murat MURATOĞLU

sozcumuratoglu@gmail.com

İstihdam kaybının en belirgin olduğu sektör ise tekstil oldu. Yıllar yılı birbirini etkileyen **zincirleme hatalarla** bugünlere gelindi. Tekstilin çöküş yaşamaması sürpriz değildi... En basiti... Bir zamanlar **900 bin ton** üretimle dünyanın sayılı **pamuk üreticilerinden** Türkiye tanımı öylesine bitirdi ki, GAP devreye girdiği halde pamuk üretimi **400 bin tona** kadar geriledi.

★★★

Bu yıl bütün işverenler için çok zor bir yıl oluyor. İşler **2025’te daha da kötüleşecek**. Peki sanayiye destek olmayı denesek... **Harcamaları kıssak**... İsrarı önlesek... Ne bileyim yap-ışlet-zengin et modelinden vaz geçsek? Tasarruf etsek? Yok ki niyet! Bu sefer de karşımıza **değerli Türk Lirası sorunu** çıkacak. Zira bütün **para politikası stratejisi** onun üzerine kurulduğu için pek bir değişiklik olmayacak.

★★★

Sanayi sektörleri sallanıyor da hizmet sektörleri arada sıyrıldı mı kendini? **Bankacılık sektörü** bile sendeledi... Ağustos ayında sektörün **net kâr rakamı** 34.4 milyar TL ile aylık bazda **yüzde 2** ve geçen yılın aynı ayına göre ise **yüzde 40** geriledi. Çözüm olarak sunulan ne? Nefes aldı vergisi, rüzgar esti vergisi, güneş açtı vergisi... Kulak arkası vergisi, **dünya lideri tarafından yönetilme vergisi**... Bir yerde bir hata var sanki... Siz hiç gördünüz mü vergileri arttırarak kurtulan ekonomi?